

БАГМУТ Іван Адріанович (25. 05 (07. 06). 1903, с. Бабайківка Новомоск. пов. Катериносл. губ., нині Царичан. р-ну Дніпроп. обл. — 20. 08. 1975, Харків) — письменник, прозаїк. Брат [Й. Багмута](#). Премія ім. Лесі Українки (1973). Закін. Новомоск. класичну гімназію (1920) та учит. семінарію (1921), навч. у Харків. с.-г. інституті (1922–23). Учителював (1921–22), працював інспектором нар. комісаріату освіти УРСР, ред. юнацької літ-ри у Держ. видавництві України тощо. Літ. діяльність розпочав 1927, був чл. літ. організацій «Молодняк» і «Пролітфронт». Багато мандрував. 1929 у складі геогр. експедиції досліджував гори Центр. Тянь-Шаню. Опублікував книжки нарисів «Подорож до Небесних гір» (Х.; Дн., 1930), «Преріями та джунглями Біробіджану» (Х.; О., 1931), «Вибухи на Півночі» (Х., 1932), «Карелія» (Х.; О., 1933), «Верхівці засніжених тундр» (Х., 1935), в яких відобразив зміни в житті та побуті народів Серед. Азії, Далекого Сходу, Карелії та Кольського п-ова, що сталися за рад. влади. 1935 Б. заарешт. за звинуваченням у контррев. діяльності й засудж. до 6 р. заслання у

виправно-труд. таборах, яке відбував на Півночі Комі. Після звільнення 1941 працював нач. геол.-розвідув. партії на буд-ві Пн.-Печор. залізниці. Від 1942 — на фронті. 1943 у боях під Харковом був тяжко поранений (ампутовано ногу). Після війни працював дир. Харків. відділ. Укрлітфонду (1945). У грудні 1945 перейшов на творчу роботу, писав переважно твори для дітей та про дітей, зокрема тих, які пережили війну, втратили батьків. Розглядав проблеми виховання юного покоління: повісті «Щасливий день суворовця Криничного» (К., 1948), «Господарі Охотських гір» (К., 1949), «Служу Радянському Союзу» (К., 1950), «Блакитне плесо» (Х., 1959), «Повісті» (К., 1963), «Пригоди чорного kota Лапченка, описані ним самим. Пригодницька повість-жарт» (К., 1964). Б. також автор збірок «Гарячі джерела» (Х., 1948), «Оповідання» (Х., 1951), «Повісті та оповідання» (К., 1956), «Знак на стіні» (Х., 1961); повістей «Записки солдата» (Х., 1947; 1957; 1961; один із перших реаліст. творів про 2-у світову війну) та «Життєпис слухняного хлопця» (К., 1969); оповідань «Амангельди» («Вітчизна», 1955, № 1), «Шматок пирога» (К., 1957); «Злидні» (К., 1958); комедій «Ясне питання» (Х., 1948), «Дорога мамочка» (альм. «Харків», 1953, № 2, співавт.), «Степи цвітуть» («Прапор», 1959, № 7); докум. повісті «Подвиг творився так» (К., 1961); альбому «По Кубі» (К., 1965). Окремі твори Б. перекладено білорус., рос., польс., груз., нім. та ін. мовами. Реабіліт. 1957.

Основні твори

Вибране. Х., 1964; Твори: В 2 т. К., 1983.

Рекомендована література

1. Котляров Б. Івану Багмуту – 60 // КЗ. 1963, 5 окт.;
2. Заєць І. Іван Багмут. К., 1964.

[А. Матющенко](#)

Бібліографічний опис:

Багмут Іван Адріанович / А. Матющенко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-38742>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).